

До Конституционния съд на
Република България

Правно мнение по конституционно дело №4 от 2022г.

от проф. д-р Дарина Зиновиева

Уважаема г-жо Председател,

уважаеми конституционни съдии,

Предмет на конституционното дело е Решение на Народното събрание от 9.02.2022г, с което НС избира председател на КЕВР в РБългария.

Решението е оспорено с аргументи, че е издадено в противоречие с чл. 4 ал.1 от КРБ и с чл.4, ал.3 КРБ .

1.Фактологията, съгласно приложените документи в конституционното дело, е следната:

На 21.01.2022г. НС приема с Решение Процедурни правила за условията и реда за предлагане на председател и един член на КЕВР, представяне, публично оповестяване на документите и изслушване в Комисията по енергетика, както и процедурата по избор от НС /накратко нататък Процедурни правила/.

На 26.01.2022г е внесено в НС предложение от ПГ”ПП” за председател.

На 1.02.2022г НС приема ЗИД на Закона за енергетиката с коментирани в искането изменения и допълнения.

На 2.02.2022г е проведено заседание на КЕ към НС с изслушване на кандидатите за председател и член на КЕВР.

На 3.02.2022г КЕ към НС внася Доклад относно проведеното изслушване на кандидатите за председател и за член на КЕВР.

На 9.02.2022г е взето Решение от НС за избиране на председател на КЕВР, което е публикувано впоследствие в Държавен вестник.

2. Видно от последователността на действията на НС, **първото действие, свързано с производството за избор на председател и член на КЕВР е приемане на Решение на НС за Процедурни правила.** В тях изрично е указан срока, в който следва да се подадат предложения с имена на кандидати, които предложения правят изрично посочените в тях субекти- народните представители или парламентарните групи /р.І, т.1/ от Процедурните правила.

Следователно заинтересованите субекти да внесат предложения за кандидати за председател на КЕВР са само тези два вида субекти. Именно те са обвързани юридически с 5 дневния срок, посочен в същата точка от правилата.

Решението за приемане на процедурните правила поставя формално начало на процедурата, тъй като определя процесуалния срок за първоначалните действия на двата процесуално легитимирани субекта, определя формата и приложенията, които следва да съпътстват тези действия, в процедурата по избор.

Така в Процедурните правила се изисква всяко внесено предложение да съдържа писмени мотиви относно изискванията за професионална подготовка на кандидатите и допълнителни документи, като декларации на кандидатите, писмено съгласие и пр.

В случай, че не е спазено някое от изискванията, съдържащи се в тези правила, би било налице процесуално нарушение на производството по избор на председател, т.к. Процедурните правила са приети на основание чл.86, ал.1 от КРБ, във връзка с чл.11, ал.2 и ал. 5 от ЗЕ, както и чл.89, ал.8 от ПОДНС.

Именно в процедурните правила са създадени процесуални разпоредби за оповестяване на предложенията, за публично обсъждане и дискусия /р.ІІ/ за допустимост /р.ІV, т.1/ , за изслушване на кандидатите /р.ІVт.1-9/. В логична последователност Процедурните правила формулират ред за проект на решение на оправомощената постоянна комисия/ КЕ към НС/,

доклад на председателя на комисията, внасяне в НС и ред за изслушване, дебати и гласуване в пленарна зала на НС /р.V/. От съществено значение за настоящото дело е, че в Процесуалните правила се съдържат разпоредби, свързани с принципни хипотези по хода на процедурата -прекратяване на процедурата, условията за започване на нова такава, правила, свързани с отказ на кандидати, с оттегляне на кандидатура и др.

Следователно НС е спазило **специалните Процедурни правила**, по които е прието Решението за избор на председател на КЕВР. Видно от документите, НС е спазило и изискванията за кворум и мнозинство, като **обща правила**.

3. Видно от фактологията и последователността на възникването ѝ, в хода на производството по избор на председател на КЕВР, е приет ЗИД на ЗЕ, с редица изменения и допълнения, включително и такива, свързани с уточнения относно професионалния стаж на председател на КЕВР. Приемането на измененията и допълненията в ЗЕ се предшества от публикуване на **проект на предложените изменения и допълнения, които са известни** на двата легитимирани с Процедурните правила субекти, да извършат предложения за кандидат за председател. Двата субекта са именно – народните представители и парламентарните групи, т.е. членовете на органа, приел измененията и допълненията на закона- Народното събрание. В ЗИД на ЗЕ липсват **нови разпоредби по отношение на текущата процедура** по избор на кандидати за председател и членове, които същият орган /НС/ да е предвидил и приел. Същият орган /НС/ е приел и Процедурните правила, в които са уредени норми относно прекратяване, спиране, оттегляне, което вече посочихме по-горе.

Следователно един и същ орган, а именно Народното събрание има компетентност и я реализира в последователен времеви период както по отношение на процедурните правила, така и по отношение измененията в материалните правила /ЗИД на ЗЕ/, така и по отношение конкретните действия, които следва да се извършат от членовете

на този орган, посочени видово в процедурните правила- народни представители и парламентарни групи.

На искателите по това дело не е отнета правната възможност да предложат в срока, указан в процедурните правила, кандидати. **Това е така, защото узнаването на обстоятелствата, които процедурните правила изискват от задължените субекти, е било възможно, достъпно и предвидимо.**

Обсъждането на предложения кандидат е извършено при спазване на процесуалните правила, **т.е не е отнета възможността да се участва в него и да се изрази съответната воля от членовете на НС.**

Липсват пряко засегнати субективни права и интереси на физически лица- кандидати за председател и член на КЕВР, видно от приложените документи по делото.

Дали КС следва да направи преценка относно материалноправните норми, предмет на това искане, е по-специфичен въпрос. Считам, че те са от естество, нехарактерно за правомощията на един Конституционен съд, а именно преценка в конкретика дали определени факти, свързани с професионални качества на едно лице, са достатъчно целесъобразни и дават в повече или в по-малко гаранции за ефективно управление като професионални качества на едно физическо лице. Фактът, че тези норми са приложени при обсъждането на предложения кандидат, от компетентния орган, е достатъчен, да се приеме, че НС е спазило рамките на материално-правната компетентност. По тези съображения, на основание чл.149, ал.2 от КРБ, считам, че не е налице основанието на искателя за нарушение на чл.4, ал.2, и на още по-голямо основание- за нарушение на чл.4, ал.3 от КРБ.

Обобщено: НС има компетентността, която чл. 84, ал.1 т.8 от КРБ му предоставя. Също така специалният Закон за енергетиката в чл.11, ал.2 и ал.3 от ЗЕ в детайли, на законово ниво, в изпълнение на конституционната разпоредба, регламентира обема на тази компетентност- да извърши действията по избор на председател и член на КЕВР/за предоставянето на компетентност на НС по отношение ръководни органи на регулаторни органи, контролирани

от НС – РКС №17 по к.д. №10 от 1997г, РКС №13 по к.д. №12 от 2010г./ При реализиране на тази своя компетентност НС е спазило процесуалните норми от ПОДНС, както и специалните Процедурни правила. Материално-правните изисквания, които компетентният орган/НС/ следва да приложи в производството по избор на председател на КЕВР са спазени, т.к. изменената разпоредба на чл.12, ал.2 от ЗЕ е приложена в обсъждането, така както изискват Процедурните правила/последователно в „помощните” органи на НС- в постоянната комисия /КЕ/, в пленарна зала, като изводите и избора са обективирани в окончателен акт- Решение за избор на председател на КЕВР от 9.02.2002г, ведно с протокола от заседанието на НС. На основание чл.86, ал. 1 от КРБ, всички приети актове са от компетентността на НС. Принципно, Решението на НС за избор на председател на КЕВР, макар да създава субективно право на конкретен субект, не представлява административен акт и поради това КС следва да приложи Конституцията, относимите специални материално-правни норми от закон, процесуалните актове/ПОДНС, Процедурни правила/ и утвърдената практика на КС на Р България, при преценката си дали акта за избор от НС е конституционносъобразен. КС на Р България има утвърдена практика, поради факта, че със закон са създадени редица регулаторни органи от НС, като изборът на физически лица на ръководни длъжности и контролът върху дейността им, принципно съответният закон е предоставил като компетентност на този орган- НС. /РКС №13 по к.д.№12 от 2010г, РКС № 25 по к.д.№22 от 1998г, РКС №15, по к.д.№23 от 1992г. и др/.

Поради всички тези аргументи, считам, че не са нарушени чл.4, ал.1 и чл.4,ал.3 от Конституцията на Р България.

С уважение: проф.Дарина Зиновиева